כי חטאת היא. גפ"ק (לעיל דף ד.) דרשינן ליה לדרשא אחריתי ועוד דרשינן לקמן בפרק בתרא (דף קק.) דלשה שלישית ומיהו תרי חטאת היא כמיני במנחת חוטא מ) : **ותיהוי** בד) **פך פירוש אמאי פסלה בה מחשבה.** לא גרסינן והכי גרסינן בה) ומיהו דחוי מ) בין אמתני' ובין אברייתא ומיהו דחוי אמתני' מיתכשרא בגיקוא לבונה הואיל ונדחה תדחה מ) [ומשני] חטאת קרייה רחמנא לאיולו כי נתן בה לבונה כו) מחזק כו) להכשירה והכותב בספרים בה] הפירוש טעה כסבור הך קושיא כמ) דמקשי ותיהוי דחוי לאפסול מחשבה קאי ופי' בגליון הספר אמאי פסלה מחשבה וכתב למעלה מפירושו פירוש לסימן שזה פירוש ל) והמעמיק טעה וכתב הכל בספר לא) ושניהם טעו לאפסול מחשבה לא פריך לב) מידי דאי משליקט לבונה אמאי לא מיפסיל בה הרי כשרה להקטיר וכיון דכשרה היא אהניא בה מחשבה פיגול וכ"ש מחשבה פסול אם עד שלא ליקט לבונה דקתני פסול ואין בו כרת ההוא לאו מחשבה הוא אלא מפני שהקמיצה פסולה היא בעוד הלבונה עליה כדקתני אם שם שמן פסול מ) נגבי שמן ולבונה לא מכשר אלא לפי שאפשר לנוקטה וכל זמן שלא ליקטה כל עבודותיה בפסול ולפי גירסת הטועים הכי פירוש ותיהוי פך אמאי פסל בה מחשבה בהן מנחה בעוד שהלבונה בתוכה תהא כאילו נפל עליה פך שמן דלא לג) הוה חזיא ולא תיהוי לה מחשבה פסול כלל דלכי לקוט לה תיתכשר אמאי פסלא במחשבה דחויה היא מ) [ומשני] חטאת קרייה רחמנא אפילו לא כי נתן עליה לבונה והלכך מהניא ביה מחשבה ליפסל כך הגיה רש"י בפירושו ולפי שאינו בכל הפירושים כתבתיו לד] ודבר תימה הוא מאי קפריך ותיהוי דחוי הא בהדיא דריש לה בברייתא מדכתיב חטאת ורבא נמי למה דחק לתרץ חנן המצרי היא: **כל** שבידו **לא** הוי דחוי. לריך לתלק בין זה לבהיא דזבחים בריש קדשי קדשים (דף נט.) דכל הקדשים שהיו עד שלא נפגם המזבח ואח"כ נפגם המזבח פסולין דאמאי פסולין הא לא הוי דחוי כיון דבידו לתקן את המזבח מ) : **כום** היה ממלא **מדם התערובות.** אע"פ שדם התמצית מעורב בו מ) ר' יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם (זבחים דף עח.) מי

שתי הלחם הוה ליה לרבויי שכן ציבור חובה טמיא דאכל פיגולא בשבתא מתיר תנופה בארץ בזמן חדש והני נפישין מסתברא נפש: **מתני'** וחייב על [א]השמן בפני עצמו [ב] וחייב על הלבונה בפני עצמה [ג] נתן [ב]עליה שמן פסלה הלבונה ילקטנה נתן [ג]שמן על שיריה אינו עובר בלא תעשה [ד]נתן כלי על גבי כלי לא פסלה: **גמ'** תנו רבנן [ו]לא ישים עליהן שמן ואם שם פסל יכול לא יתן עליה הלבונה ואם נתן פסל תלמוד לומר כי חטאת יכול אף בשמן תלמוד לומר היא ומה ראית לפסול בשמן ולהכשיר בלבונה פוסל אני בשמן שאי אפשר ללקטו ומכשיר אני בלבונה שאפשר ללוקטה בעא רבה בר רב הונא מרבי יוחנן [ג] נתן עליה לבונה שחוקה מהו משום דאפשר ללקטה והא [ה]לא אפשר ללקטה או דילמא משום דלא מיבלעא והא נמי לא מיבלעא תא שמע ולבונה ילקטנה דלמא חדא ועוד קאמר חדא דלא מיבלעא ועוד ילקטנה תא שמע מכשיר אני בלבונה שאפשר ללוקטה הכא נמי חדא ועוד קא אמר מאי הוי עלה אמר רב נחמן בר יצחק תניא מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה מלקט את הלבונה וכשרה [ד] ואם עד [ו]שלא ליקט לבונתה חישב עליה בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואם משליקט לבונתה [ה] מחשב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ותיהוי פך [ו] ואמאי פסלה במחשבה דחוי הוא אמר אביי חטאת קרייה רחמנא רבא אמר הא מני [ז] חנן המצרי הוא דלית ליה דחויין דתניא [ח]חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו שלא בהגרלה ומזווג לו [ט]רב אשי אמר כל שבידו לא הוי דחוי אמר רב [י] אדא כוותיה דרב אשי מסתברא דמאן שמעת ליה דאית ליה דחויין רבי יהודה היא [כ]דתנן ועוד א"ר יהודה נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם ואילו היכא דבידו [ל]תניא ר' יהודה אומר כום היה ממלא מדם התערובות וזרקו זריקה אחת כנגד היסוד **אמר רב יצחק בר יוסף** אמר רבי יוחנן נתן [מ]משהו שמן על גבי כזית מנחה פסל מאי טעמא לא ישים שימה כל דהו עליה עד דאיכא שיעורא ואמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן [נ]נתן כזית לבונה על גבי משהו מנחה פסל מאי טעמא לא יתן כתיב [ס] עד דאיכא נתינה עליה הוי

[ו]שתי הלחם אין טעון כלי שרת לגוס אלא תנור כדקתני בפרק שתי הלחם (לקמן דף נח:) ליתתן ועריכתן בחוץ ואי לגוסו בכלי שרת מיפסלו ביוצא. עומר ומנחת [י] נסכים[ו] וכל המנחות באות מצה ושתי הלחם חמץ. שתי הלחם אין באות בגלל עצמן אלא בגלל הכבשים. שתי הלחם אין טעונין הגשה כדמפרש במתני' [סא.] ואין מהן לאישים. אבל עומר ומנחת הכהנים באין בגלל עצמן וטעונות הגשה ויש מהן לאישים [א] מ). שתי הלחם פיגול וזהב בהן לכבש מתירין וקריבין בשבת בעומר ובלבד שיאפו מערב שבת: **מפיר.** עומר מתיר חדש במדינה ושתי הלחם במקדש אבל שאר מנחות לא שרו מידי: **תנופה.** עומר ושתי הלחם בעו תנופה לכתיב (ויקרא כג) והניף את העומר ובשתי הלחם כתיב (שם) והניף הכהן אותם [יא] שאר מנחות לא בעו תנופה: **בארץ.** עומר ושתי הלחם אין באין אלא מתבואת ארץ ישראל כדקתני לקמן בפ' כל יב] הקרבנות הלבור (דף פג.): באין מאדר ומתוכה לאדר חוץ מעומר ושתי הלחם: **בזמן.** עומר ושתי הלחם קבוע להן זמן פסח ועצרת: **חדש.** עומר ושתי הלחם אין באין אלא מן החדש בפ' כל הקרבנות (שם): **מתני' וחייב על שמן.** אם נתנו על מנחת חוטא: **נתן כלי.** ובתוכו שמן על גבי כלי אל מנחת חוטא לא פסלה: **גמ' כי חטאת.** כלומר אפילו נתן עליה לבונה מקרי חטאת ומכפרת. **לבונה שחוקה.** משנפלה בפלא אי אפשר לנוקטה ופסלה: **ה"ג.** דקתני במתניתין יקטנה אלמא משום לקיטה מכשירין הא שחוקה פסולה דאינה נלקטת: **חדש דלא מיבלעא כו'.** ונעולה בגיעה עיקר והיכא דליכא לקיטה מתכשרה נמי משום דלא מיבלעא: ה"ג **מנחת חוטא ומנחת קנאות כו': ואין בו כרת.** יג) הואיל והיה בזה פסול אחריינא לא חייל על זה פיגול דאמר בהקומץ [זוטא][יד] (לעיל ד' טז:) כהרלאת כשר כך הרלאת פסול: **משליקט לבונתה.** חזרה להכשירה וחייל עליה פיגול. אלמא מדקאמר כל זמן שלבונה בתוכה פסולה היא ש"מ בלקיטה תליא מילתא: **ותיהוי** טז) **פך.** הך מנחה בעוד שהלבונה בתוכה תהא כאילו נפל עליה פך שמן דלא הוה חזיא ולא תיהוי לה חישב עליה בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול כלל דלכי טז) לקוט לה תיתכשר ה"ג אמאי יז) פסולה במחשבה דחויה היא: **חטאת קרייה רחמנא.** אפילו כי נתן לבונה הלכך מהניא בה מחשבה למיפסל: **אפילו** יח) **דם.** שעיר העשה בפנים בכוס ומת המשתלח: **מביא חבירו.** כלומר שעיר מן השוק יביא: **ומזווג ליה.** ויאלמנו נעוזאזל. אלמא לית ליה דחויין יט) [ומה המשתלח אילמא ליה דם שבכוס ושפיכה בעי ויביא שנים אחרים: **רב אשי אמר.** אפילו תימא רבנן: **וכל שבידו.** לתקן כגון הך לבונה דבידו לנוקטה לא הוי דיחוי והניא מחשבה: **נשפך הדם.** על הארץ של שעיר העשה בפנים: **ימות המשתלח.** כ) מביא שנים אחרים או אם מת המשתלח ישפך דם של חבירו על הקרקע ויביא שנים אחרים. אלמא לית ליה דחויין: **מדם התערובות.** בפ' תמיד נשחט (פסחים דף סד.) כוס היה ממלא מדם מערובות של בהלפה משום כא) דחייסינן לאחר שנתקבל הדם אחד מן הפסחים נשפך לארץ ולא זורק והשתא משתרי בזריקה דהשתי כוס דקיימא לן כ) נשפך הדם מן הכלי על הרצפה ואספו כשר: **וזורקו זריקה אחת כב) כנגד היסוד.** אלמא כיון דבידו לנוקטנו לא הוי דחוי: **שימה.** דשמן משמע כל דהו ומיהו ממנתה בעינן כזית כג) [דכתיב עליה כ) דמשמע על דאיכא שיעורא]: הוי

היא היכא מהניא [לקיטה] כיון דאדחי ידחה: **כו)** לבונה והלכך : **כו)** להכשירה והכתוב בספרים: **כח)** הפרשן תיבת הפירוש נמחק לשון תוס' אחרות אין פרשן טוענה והסופרים טעו ונשתבשו הספרים: **כט)** דקא מקשי: **ל)** שזה פירוש ולא גירסא: **לא)** בספר פירוש שהיה כתוב לסימן פ' והיוד היתה גדולה וכתב פך : **לב)** מידי דאי תוס' אחרים ועד שלא ליקט לבונה חישב עליה כרת אמחשבה הזמן אלא ש"מ דפסולה משום דקמיץ בעוד הלבונה עמה הוא וא"כ לא שייך למיפרך אמאי פסלה מחשבה דאי אמרת אסיפא פריך אמאי פסלה מחשבה דחוי הוא לאו כלום אדפריך אברייתא ליפרוך אמתניתין בהדיא טפי אלא ה"ג ותיהוי דחוי דאמתניתין פריך כדפי' : **לג)** הוי דאות ה' נמחק: **לד)** כתבתיו. ראומר מהר"ם דגרסינן אמאי פסלה במחשבה ופריך לברייתא דוקא דשמעינא דסברא דבעוד הלבונה עליה דחויא היא אבל למתני' לא מצי למיפרך דמשני לעיל חדא ועוד קאמר דילקטנה דקאמר למנה בעלמא וא"כ לא נדחה לעולם ושהתא ניחא דמצינן למימר דרבא אית ליה שפיר חטאת קרייה רחמנא לתנא דלעיל דסבר דלא דחיה דחויא אבל להך תנא דסבר דחויא לא מוקמינן קרא לאשווי דבר שהוא דחוי כבר לכך צריך לאוקמי כתנן. תו"ח: לשון תוס' אחרות ואמר מורי הרמ"ן דיש ליישב גירסת הספרים אמאי פסלה מחשבה דחוי. הוא ואפיסא דברייתא פריך דקתני משליקוט הלבונה חישב עליה חוץ לזמנו פיגול ומדמהניא בה מחשבה לחייבו כרת אלמא קמיצה כשרה היא ואמאי פסלה בה מחשבה דחוי הוא וניבא דנדחה ידחה והאי דלא פריך אמתני' בהדיא מתני' דאיכא דמימר דס"ל לתנא דאמתני' דטעמא משום דלא מיבלע הוא ולא מיבלע ואפילו קמצה בעוד הלבונה בתוכה נמי לא מיפסלא אבל מברייתא פריך שפיר דקתני רישא אם עד שלא ליקט הלבונה חישב עליה כו' אלמא ס"ל לתנא דברייתא דבליקט תליא מילתא ולקתני סיפא דאם בה מחשבה דלא מיבלע הוא ולא אמרינן דחוי הוא ומשום הכי פריך אמאי ונ"ל נמי דתירוץ חטאת קרייה רחמנא דאע"ג דאיתא בברייתא דלעיל איכא למימר דאין חסרון הליקוט פוסל כיון דלא מיבלע אבל בברייתא דאשמועינן דבליקט תליא מילתא אימא דחוי הוא ולא פסלה בה מחשבה ומשום הכי אשמועינן אביי דחטאת קרייה רחמנא ולא אמרינן דחוי הוא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שתי מנחת חוטא וכו' מהן לאישים הס"ד ותא"ל ס"ה פיגולא שתי הלחם: **(ב)** ד"ה ומזווג וכו' לית ליה דחויין דכיון מת המשתלח:

מוסף רש"י

דלית ליה דחויין. שיהא הדם לחוד בכבש אמרינן שמא לומר שיקבל הדם (יומא סג:). **אפילו דם.** שעיר העשה בפנים בכוס. ומת המשתלח לא נתנה הדם אלא מביא שעיר אחר ומזווג לו וכשר הדם למתנותיו חה יתמלא, ולאמן אפילו דנקט משום דשאפה מחלוקת בדבר, אילא למאן דאמר אפילו בעלי מיים נמיים דקתני ואם משהגריל מת אחד מהן יביא שנים ויגרל עליהם כנתחילה והשאר יתמה, ואילא למאן דאמר מביא אחרים אלא כהגרלה דבעלי מיים אין נדמין והגרלה לא מעכבת, אבל דם בכוס ומת המשתלח יאפך הדם דשחוטין נדמין ואין אחרין ונגאלין ואמאי אמר המגרל לומר אפילו דם בכוס מביא אחרים ומזווג לו והיה כאר הדם (זבחים לד:). **כל שבידו.** לתקן **ולהחזיר** (שם). **מדם התערובות.** אל פסחים וזרקו זריקה אחת. כלין פסח **כנגד היסוד.** לאפוקי קבין דרומית מזרחית דלאמרינן לקמן אאם נשפך דמו של אחד מהן על ידי שהם רבים ונתבלים לעשות נמצא טום זה מכאירו שהרי מכולם מעורבים בו, ואי משום לאיעריב כדם התמצית אמרינן לקמן רבי יהודה לעעמיה דאמר אין דם מבטל דם ולא אמרינן אילמי ליה בהתערבו הואיל ובילו לאוקפו (שם).

רבינו גרשום

כלום לאישים: מתיר. שהעומר ושתי הלחם מתירין את החדש במקדש ובמדינה ואין באין אלא מן הארץ וקצרתם וגו' וכתיב מושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו' ובאין בזמן בפסח ובעצרת ומן החדש בחלה מה שאין [כן] במנחת הכהנים: וחייב על שמן בפני עצמו ועל לבונה בפני עצמה. מי שנותן במנחת חוטא: נתן עליה שמן פסלה. לר' יוחנן כדאית ליה ולר' שמעון [בן לקיש] כדאית ליה. כדאמרינן (לעיל דף כג.) איתמר [קומץ] מנחת חוטא ששמנו וכו': ת"ש דתנן במתניתין ולבונה דלקטנה דמשמע דאי מצי לקיט כשרה ואי לא [לא]: דלמא מהא לא תפשוט דחדא ועוד קאמר כלומר דמשום הא נמי כשרה דלא מיבלעא. ועוד דלקטנה: תגינא מלקט את הלבונה וכשרה ליקט אין לא ליקט לא אע"ג דלא מיבלעא: ותיהוי פך. כלומר אמאי קאמר עד שלא ליקט לבונה חישב עליה פסול ואין בו כרת ליהוי כאילו נשפך עליה פך שמן דהוי דחוי ולא תיהוי ביה מחשבה לאיפסולי שהרי נפסל ועומד: אמר אביי חטאת קרייה רחמנא אפילו כשנתן עליה לבונה קריה חטאת כאילו לא נתן: ואי' דאמרי ותיהוי פר אילו הוה פר ואידחי כגון שנטמא או יצא מי מהניא בה מחשבה אפילו לאיפסולי הא הוי דחוי: אפילו דם בכוס משעיר הנעשה בפנים ומת חברו שעיר המשתלח לא הוי דחוי האי דם שבכוס משום דמיית האי אלא יביא שעיר אחר תחת זה שמת ומזווג לזה שבכוס וכשר. אלמא דלא מידחי: רב אשי אמר כל שבידו לתקנו לא הוי דחוי כגון הכא דאפשר ללוקטה משום הכי מהני ביה מחשבה לפסול: כוס היה ממלא מדם התערובות. בשישראל שוחטין פסחיהן מקבלין מכל אחד מן הדם במזרק והשאר נשפך על הרצפה ולאחר שנשחטו כולן היה ממלא כוס אחד מן התערובות מאותו דם שעל הרצפה וזורקו כנגד היסוד. מ"ש שאם נשפך דמו של אחד מהן שיעלה זריקה זו תתחיה. והא הכא אע"ג דמשתפיך דמו של אחד מהן לא אמרינן דליתי הואיל ובידו היה לזרוק עד שהיה במזרק קודם שנשפך דו' דאמרי הואיל ובידו לזרוק זריקה אחרת דאי אפשר דמאותו דם דמישתפיך דליה מקצת בההוא כסא. (גם) [דהא בדם] התערובות דכל הפסחים מעורב ביחד: עד דאיכא נתינה. כשיעור: עליה. עד דאיכא שיעור. אלא למעט דאפילו מנחה כל שהוא:

הוי רבוי אחר רבוי ואין רבוי אחר רבוי אלא למעט ואיכא דאמרי אמר רב יצחק בר יוסף בעי רבי יוחנן נתן משהו שמן על גבי כזית מנחה מהו מי בעינן שימה כנתינה או לא תיקו: נתן שמן על שיריה: ת"ר [1]לא ישים [ז]עליה שמן ולא יתן יכול בשני כהנים תלמוד לומר עליה בגופה של מנחה הכתוב מדבר ולא בכהן יכול לא יתן כלי על גבי כלי ואם נתן פסל ת"ל עליה בגופה של מנחה הכתוב מדבר: **מתני'** [ח]יש טעונות הגשה ואין טעונות תנופה [ט] הגשה ותנופה תנופה ולא הגשה לא תנופה ולא הגשה [א]ואלו טעונות הגשה ואין טעונות תנופה מנחת הסולת והמחבת ומרחשת והחלות והרקיקין מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מנחת נכרים מנחת נשים ומנחת חוטא [ג] רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן הגשה: **גמ'** [ב]אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר תנן מאי קמ"ל לאפוקי מדרבי שמעון [ג]דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קמ"ל דלא: מנא הני מילי דתנו רבנן אילו נאמר [2]והבאת אשר יעשה מאלה לה' [ד] והקריבה אל הכהן והגישה הייתי אומר אין לי שטעון הגשה אלא קומץ בלבד מנחה מנין ת"ל את המנחה ודין הוא נאמר [ו] [ז]הכא מנחת חוטא [ח]מנין תלמוד לומר [ט]הוי רבוי אחר רבוי אין לי אלא מנחת חוטא בלבד מנחה מנין ת"ל את המנחה ודין הוא נאמר [ו] [ז]הכא דטבל בכל שהוא דכהתירו כך איסורו ובמסכת פיאה בשמעתא קמייתא בירושלמי משמע דאין לה שיעור כלל והא דלא תני לה בהדי הגך דאין להם שיעור משום דאין עושה כל גורנו תרומה משום דכתיב ראשית שאייריה מיכרין ומתן בהונות אין שייך להזכיר כאן דלא שייך בהו לא פרוטה ולא כזית ט): **יכול** בשני כהנים ת"ל עליה. פירש בקונטרס שלא יתחייבו בשני לאוין על הלבונה ועל השמן אלא שני כהנים אחד נותן את השמן ואחד נותן את הלבונה אבל אחד כהן לא יתחייב שני לאוין לחם לא יתחייב כהן אחד [י] כמו שנים ורואה לפרש דמיירי בשתי מנחות העשות בשני כהנים דהכי אורחא דמילתא משום ברוב עם הדרת מלך דהא בתנופת חזה ושוק וחלבים מטפלים בו שלשה כהנים משום ברוב עם הדרת מלך כדלקמן (דף סב.) כל שכן בשתי מנחות והכי קאמר יכול בשתי מנחות דווקא כתיבי שני לאוין שבזאת נתן שמן ובזאת נתן לבונה דאילו במנחה אחת כיון דכבר נתן עליה שמן הרי היא פסולה ולא מחייב תו אלבונה כדאשכחן לעיל (דף מז.) בהמחמץ את הפסולה דפטור ואע"ג דהתם כתיב לה' דדרשינן כשרה ולא פסולה אימא מהתם ילפינן ת"ל עליה בגופה של מנחה הכתוב מדבר לחייב שני לאוין וקשה דאימא דקרא מיירי בשנתן השמן ואת הלבונה בצא אחת ושמא אי אפשר לומר שני פתם קרא אורחיה בזה אחר זה כמו שרגילין במנחות שיש בהם שמן ולבונה ור"ת מפרש יכול בשני כהנים כלומר בשני ע) דברים שזה נתן שמן וזה נתן לבונה והוא הדין באחד בזה אחר זה אלא משום דאורחא דמילתא דשני כהנים רגילין לעשות משום ברוב עם הדרת מלך ואמתני' קאי דחייב על השמן בפני עצמו ועל הלבונה בפני עצמה ובעי אי חייב בזה אחר זה על שתיהן אע"פ שנפסלה בשמן מידי דהוי אמחמץ אחר מחמץ או כיון דנפסלה אינו חייב ומתני' בשתי מנחות באחת נתן שמן ובאחת נתן לבונה ת"ל עליה בגופה אי נמי בגופה של מנחה יצא נותן שמן על הלבונה או לבונה על השמן שאין זה בגופה ואפילו נתן את הלבונה מגד [י] אחד במקום שאין שם שמן מ"מ עליה משמע שאין כלל שמן בכל המנחה אי נמי בגופה משמע כשרה ולא פסולה: **רבי** שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין בהן קמיצה. תימה אלא מעתה מנחת חוטא של כהנים תהא טעונה הגשה דבעיא קמיצה לר' שמעון וכי תימא הכי נמי הא קא"ר שמעון בגמרא מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגבול עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגבול עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים אלמא יש מהן לכהנים בעי ועוד קשה דשבק הכא עיקר טעמא דהכי הוה בעי למימר ר' שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין מהן לכהנים או בגמרא ליתני בברייתא מרבה אני שאר מנחות שיש בהן קמיצה ומוציא אני כל אלה שאין בהן קמיצה וגרשה לפרש דקמיצה דנקט הכא אע"ג דליכא משמע דלטעמא נקטיה על כרחין לא נקטיה לטעמא אלא לכללא בעלמא דכל שאינו בקמיצה אין בו הגשה דשמעינן מכלל זה שתי הלחם ולחם הפנים ומנחת נסכים ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח יא) ולאו למימר קאתי דכל שיש בו קמיצה יש בו הגשה דיש שיש בו קמיצה ואין בו הגשה כגון מנחת חוטא של כהנים: **מנחת חוטא** מנין. אשאר מנחות לא מהדר דהא כתיב במנחת מרחשת (ויקרא ב) אשר יעשה מאלה משמע כל המנחות הכתובות שם מנחת סולת מנחת מחבת חלות ורקיקין מנחת העומר ומנחת סוטה כדדרשי ר' שמעון ור' יהודה אבל מנחת כהנים ומנחת כהן משיח לא מפרש מ"ק מנא ליה ואי בבנין אב איכא למיפרך מה להלן השוה שבהן שכן נקמלות ויש מהן למזבח ולכהנים תאמר במנחת כהנים ומנחת כהן משיח דכולה כליל ואין בה לכהנים ושמא לא חשיב לה פירכא אי נמי מאת המנחה נפקא ליה כי היכי דנפקא ליה מנחת חוטא ודבר תימה דשביק הכא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח דהוא עיקר פלוגתייהו דפליגי בה במתני' ר' שמעון ורבנן וגם צריך לדקדק אמאי לא נפקי מזאת תורת המנחה תורה אחת כל המנחות ושמא משום דכתיב התם והכיים ממנו בקומצו מקולת המנחה ומשמנה את כל הלבונה אשמע דחיירי בטעונות קמיצה וטעונות שמן ולבונה ובאות סולת לאפוקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח דאין קמיצה ולא מנחת חוטא דאין טעונות שמן ולבונה ולא מנחת העומר דסולת משמע מיטין חו בתה שעורין ולא כתיב בה סולת אלא גרש ושמן ומיהו בגרש דאין טעונות שמן ולבונה ולא מנחת העומר דסולת משמע מיטין חו בתה שעורין ולא כתיב בה סולת אלא גרש ושמן ומיהו בגרש

פירקין

מי בעינן שימה דומיא דנתינה או לא. בפ"ק דכריתות (דף ו:) פליגי רבי יהודה ור"מ גבי שמן המשחה דר' מאיר סבר על בשר אדם לא יסך וכתיב ואשר יתן ממנו על זר מה סיכה כל שהוא אף נתינה כל שהוא ור' יהודה סבר ילפינן נתינה דזר מנתינה דעלמא מה נתינה דעלמא כזית אף נתינה דהכא כזית והשתא הך בעיא דהכא ניחא לתרוייהו דאפילו לר"מ דיליף התם משום דנתינה וסיכה בחדא מילתא כתיבי אלא שזה כתוב בזאהרה וזה כתוב בכהת ואפילו לר' יהודה נמי דלא יליף התם דלמא הכא מודה כיון דנתינה ושימה כתיבי בחד קרא והא דמשמע דנתינה בעלמא כזית היינו משום דילפינן מנתינה דמשלומי תרומה דהוא כזית כדרבנן דפרק כל שעה (פסחים נב:) ודלא כאבא שאול דלדידיה שזה פרוטה בעי וכי מיכא שזה פרוטה אע"פ שאין בו כזית אי נמי אפילו כאבא שאול דשאני התם דיליף ממעילה דבפרוטה כדאיתא התם והא דאמר בפרק הזהב (כ"מ מז.) קונין בכלי אף על פי שאין בו שזה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן לרעהו נעלו כתיב דמשמע כל דהו וגבו נמי אמרינן (גיטין דף כ.) כתבו על איסורי הנאה כשר דונתן בידה נתינת גט בעלמא קאמר כדכתי' ספר אפי' כל דהו ולמאי דפריש דטעמא דאבא שאול משום דיליף ממעילה ניחא עפי דלא שייך למילף ממעילה אלא תרומה שהיא כעין מעילה שמשלם קרן וחומש וקנא קשה בתרומה דכתיב (דברים יח) תתן לו אמאי חיטה אחת פוטרת את הכרי ניבעי כזית כנתינה דשמעתין ואין לומר דחיטה אחת נאו דוקא דהא אמרינן בסוף מסכת ע"ז (דף עג:) תו"ח: י) כמו שנים הרי נא ומבושל לוקה שתים ופר"ת יכול בשתי מנחות דוקא באחת נתן שמן ובאחת נתן לבונה הוא דמחייב ב' לאוין אבל בחדא מנחה לא מחייב אלא חדא. ושעם יש בדבר דכיון דנתן את השמן הויא לה מנחה פסולה ולא מחייב תו אנתינת לבונה כדאמרינן לעיל גבי מחמץ אחר מחמץ במחמץ את הכשרה אבל לא הפסולה והא דנקט ב' כהנים אורחא דמלתא משום ברוב עם כו' וצ"ע קצת דגבי מחמץ כתיב לה' דמינה דרשינן כשרה ולא פסולה. תו"א: יא) ולאו למימר א) א"נ היינו הך אין בהם קמיצה להכשיר השירים לכהנים. תו"ח:

ד) [מדרש נ:], ב) לעיל נט. לקמן עב:, ג) לקמן סג:, ד) [ל"ל נאמר הכא כמנחת חוטה ונאמר הכא כמנחת נדבה. ל"ק וכן מ"ר בפפר"ן], ה) ל"ק מ"ז, ו) [ויקרא ב], ז) ל"ל מה"ד לא יתן בלבונה כי בכזית הכ"ד אמ"כ ד"ה עליה משמע כו'. ל"ק [ושייך לדף נט:], ח) [ועיין תוס' פסחים לב: ד"ה ואין ותוס' גיטין כ. ד"ה דלמא ותוס' ב"מ מז. ד"ה קונים], ט) מקומות שזה. ל"ק, י) אחר. ל"ק,

תורה אור השלם

1. וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שָׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא:

ויקרא ה יא

2. וְהֵבֵאתָ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיי וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:

ויקרא ב ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כנופה וכו' תרין הס"ד ואמ"כ מ"ס כנופה ותיכוף יכול לא יתן כלי נמתק:

מוסף רש"י

כל היכא דתנן. כלומר מנחות עשר תנן. כלומר מנחות שוות כדין אחד לאפוקי מדר"ש. דמטפי חד מנחה כמה דמכשר מנחת מלפה בחלמא נווני דלדידיה הוי י"ל מנחות (להקן עב: בכת"י).

רבינו גרשום

נתן שמן על שיריה של מנחת חוטא אינו עובר כדאמרי' דבש הותר בשירי מנחות וכן שמן נתן כלי שיש בו שמן על כלי שיש בו מנחת חוטא לא פסלה הואיל ולא עירבו במנחה גופה: בגופה של מנחה הכתוב מדבר לא יתן עליה

ה) נראה דל"ל דלא יתן עליה שמן לאישים כו'.

שיטה מקובצת

ד) תיבות עליה שמן נמחק: כ) הגופה ולא הגשה הגשה ותנופה: ג) ר"ש אומר כו'. תימה מאן [הוא] דפליג אר"ש דלא אמרו בגמ' דפליגי בהכי ור"ל דהיינו רבי יהודה דאמרו בגמרא דר"ש מצרף [ולתא] קראי למעט שתי הלחם ולחם הפנים ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים מאלה להוציא שתי הלחם ולחם הפנים והקריבה להוציא מנחת נסכים והגישה להוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ור' יהודה מאלה לדרשה אחרינא רצה אחד מביא רצה חמישתן מביא רע"כ לא נשאר אלא תרי קראי והקריבה והגישה ומסתמא מוקי לה חד להוציא שתי הלחם ולחם הפנים וחד להוציא מנחת נסכים אבל מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מסתמא לא מפקינן מהגישה. תו"א: ד) מאלה לה' וגו'. תיבות והקריבה אל הכהן והגישה נמחק: ה) מנחת חוטא מנין. דבשלמא שאר מנחות כתיב זאת תורת המנחה תורה אחת לכל המנחות ומנחת חוטא אינו בכלל דהא הגשה במנחת נדבה כתיב דכתיב ביה שמן ולבונה ובמנחת חוטא אין בה לא שמן ולא לבונה: ו) נאמר הבא ותיבת הכא נמחק: ז) מתיבות הרי רבוי אחר רבוי כו' עד דאיכא שיעורא נמחק: ח) אכילה ואין אכילה בפחות מכזית הס"ד ואחר כך מה"ד עליה. דמשמע: ט) דעל משהו נמי חייב צ"ע א"כ למה לא מחייב בשמן על משהו. תו"ח: י) כמו שנים הרי נא ומבושל לוקה שתים ופר"ת יכול בשתי מנחות דוקא באחת נתן שמן ובאחת נתן לבונה הוא דמחייב ב' לאוין אבל בחדא מנחה לא מחייב אלא חדא. ושעם יש בדבר דכיון דנתן את השמן הויא לה מנחה פסולה ולא מחייב תו אנתינת לבונה כדאמרינן לעיל גבי מחמץ אחר מחמץ במחמץ את הכשרה אבל לא הפסולה והא דנקט ב' כהנים אורחא דמלתא משום ברוב עם כו' וצ"ע קצת דגבי מחמץ כתיב לה' דמינה דרשינן כשרה ולא פסולה. תו"א: יא) ולאו למימר א) א"נ היינו הך אין בהם קמיצה להכשיר השירים לכהנים. תו"ח:

א) נראה דל"ל ולאו למימר קאמי וכו' עד של כהנים ל"ל היינו הך וכו'.

סד א מיי' פי"ב מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו:

פירקין (דף נג.) ילפינן מזאת תורת לענין מלה לפילו מנחת מרחשת אע"ג דבזאת תורת כתיב קולת אלא מזאת מרחשת ועוד הא רבי שמעון ברים מכילתין דנפקא לן מזאת תורת כל המנחות מחשבה פוסלת בהן והכא בעי קרא לרבויי מנחת העומר ומנחת קנאות (סוטה) ולא נפקא לן מזאת תורת ונראה אל לפרש דלא שייך הכא למדרש מזאת תורת כלל משום דכתיבי ריבויי ומיעוטי דתלתא ריבויי כתיבי ותלת מיעוטי את המנחה והבאת והקריבה לרבות מאלה והקריב והקריבה והגיש והגישה למעט כדמוכחא סוגיא דשמעתין לפיכך צריך לדון מה יש לנו לרבות ומה יש לנו למעטו ורבנן דהכא מאלה למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים דדרשינן כרבי שמעון וכן ר"א דוהקריבה למעוטי מנחת נסכים אבל ר"א דוהגישה למעוטי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח לא דרשינן ואי לא דרשינן ליה הכא דרשי ליה במכילתא אחריתי ומסתבר להו למעוטי הנך טפי ממנחת כהנים ומנחת כהן משיח מתוך סברתו של רבי שמעון גופה דלקמן דמעיקרא אמעט להו והדר אמעט מנחת כהנים ומנחת כהן משיח:

והבאת לרבות מנחת העומר והקריבה לרבות מנחת **סוטה.** תימה דמוהבאת הוה ליה למילף נמי מנחת סוטה דכתיב בה נמי הבאה כדקאמר ר' יהודה וי"ל דסברא הוא לאוקומי טפי במנחת העומר דאיכא שמן ולבונה ואיכא נמי קולת וזו קמח: **מנחת** סוטה שטעונה תנופה אינו דין וכו'. ותימה ולימא שתי הלחם יוכיחו דטעונים תנופה ולא הגשה כדקאמר במתני' וי"ל דאיכא למיפרך מה לשתי הלחם שכן אין מהן לאישים אך תימה לוג של מלורע ואשמו יוכיחו וכבשי עצרת ושלמי יחיד דטעונין תנופה ולא הגשה ולקמן לרבי יהודה קשה טפי דלא מצריך קרא למנחת העומר [ד] מדינא ליף דאיכא למיפרך כדפריש: **רבי** שמעון אומר את המנחה כו'.

הכא דריש רבי שמעון את ובספ"ק (לעיל יח.) גבי את כל הלבונה לא דריש [ו] (וסס פירשתי ז):

יכול שאני מרבה את שתי הלחם ולחם הפנים. משמע הכא דהוי טפי בכלל את המנחה ממנחת העומר ומנחת סוטה ולעיל (דף מז.) משמע איפכא גבי מחמץ וסס [ח] פירשתי וי"ל משום דבאין משעורים גריעי אי נמי בתר דממעטי כל הנהו שתי הלחם ולחם הפנים כתיבי הנך ריבויי וכאות מצוייה טפי הנך זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבענין ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [ט] (יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת"ל אלה [י]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת"ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא רבי שמעון אומר את המנחה לרבות שאר מנחות [יא] כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל [יב] מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [יג] שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת"ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה מנחת חובה ונאמר הכא מנחת נדבה מה מנחת נדבה טעונה הגשה אף מנחת חובה טעונה הגשה מה למנחת נדבה שכן טעונה שמן ולבונה מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן טעונה תנופה מנחת נדבה תוכיח [יד] וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת חוטא ששוה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן הוכשרו לבא בעשיר כבעני תאמר במנחת חוטא שלא הוכשרה לבא בעשיר כבעני תלמוד לומר את המנחה רבי שמעון אומר והבאת לרבות מנחת העומר להגשה וכן הוא אומר [1]והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה [טו] וכן הוא אומר [2]והקריב אותה אל המזבח ודין הוא [3] ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת סוטה שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת העומר תוכיח מה למנחת העומר שכן טעונה שמן ולבונה מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת סוטה ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן לא הוכשרו לבא קמח תאמר מנחת סוטה שהוכשרה לבא קמח ת"ל והקריבה ר' יהודה אומר והבאת לרבות מנחת סוטה להגשה וכן הוא אומר [3]והביא את קרבנה עליה אבל מנחת העומר לא צריכא קרא מאי טעמא מדינא קא אתיא ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת העומר שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן באה לברר עון [יג] דמזכרת עון היא מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן שוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת העומר ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה ומאי [יד]פרכת רבי שמעון פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מצויין ורבי יהודה אדרבה הא מצוייה טפי הנך זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבענין ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [ט](יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת"ל אלה [י]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת"ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא רבי שמעון אומר את המנחה לרבות שאר מנחות [יד] כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל [טו] מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [יג] שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת"ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה

מנחת עובדי כוכבים ונשים וחוטא: והא אפיקתיה לרבות מנחת סוטה אם כן הוה ליה למימר [והקריב] מאי והקריבה למעוטי מנחת נסכים:

סה א מי"י פי"ז מהל' מעשה הקרבנות הלכה ט:

שיטה מקובצת

ג) וכן הוא אומר והקריב אותה אל המזבח. הא"ת ולמה לי הקריבה תיפוק ליה משום והקריב דגופיה וי"ל דלא ידענא קביעות מקום א) דכתי' זאת תורת המנחה הקרב אותה לפני ה' (לפני) [אלפנין] המזבח אי לאו גז"ש ובמנחת נדבה הוא דאפיקנא ברייש הקומץ רבה דמגישה בקרן דרומית מערבית לפי (שאף אינה) [שאינה] שוה לשאר מנחות דאין בה שמן ולבונה וגם באה שעורים ושאר כל המנחות באה חטים. תו"ח: ב) ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה וכו'. הא"ת כיון דפשיטא לן לרבות מנחת סוטה להגשה יותר ממנחת חוטא משום דיש בה תנופה מנ"ל לאוקמי את המנחה במנחת חוטא אדרבה מעיקרא הוי לן לאוקמא במנחת סוטה וי"ל דמנחת סוטה ודאי (שנה) [משונה] יותר (לשאר) [משאר] מנחות משום (דבאה) [דלא באה] חטים ומ"מ מפרש ב) בקל חומרא אחת יש במנחת חוטא שעושה ממנה קו"ח. תו"ח: ג) תיבות דמזכרת עון היא נמחק: ד) תיבות כגון מנחת נכרים מנחת נשים נמחק: ה) מאלה עיין תוספות לקמן (דף נה ע"ב): ו) חובה חוטא הס"ד ואחר כך מה"ד [מנחת נדבה] דהאי קרא: ז) לקמן מוהקריב: ח) מה"ד הא: ט) שתים רקיקין ומצות: י) כדכתיב בהם סולת וסולת חטין הוא: יא) השעורין. והדין נותן כך שהוא מוחר הואיל וצבור מביאין חובה מחטים דהיינו שתי הלחם שבאים חטים דבכורים קרינהו רחמנא ואי של שעורים לא הוי בכורים שהרי מנחת העומר בפסח והיא באה מן השעורין: יב) אלה אשר יעשה מאלה הס"ד ומה"ד אין לי אלא אלה בניחותא אין לי שום מנחה אלא כעין אלה מן החטים הס"ד ומה"ד או אינו אומר אלה אלא להך: יג) על האומר הרי והד"א: יד) חוטא ושל נשים: טו) שבפ' הס"ד ומה"ד והגישה ממעשת מנחה כהנים דמשמע מיעוט אותה דאיירי בה ולא אחרת הס"ד ומה"ד והא אפיקתיה לגופיה ותיבת מבני ל"ש:

א) נראה ל"ל כאן מנין חוטא היכא אמר כאן מנין חוטא מנחת מרחשת ומנחת קנאות (סוטה) ולא נפקא לן מזאת תורת ומנחת נדבה כתיב: **מנחת סוטה תוכיח.** שאינה טעונה שמן ולבונה וטעונה הגשה כדאמרי' לקמן והקריבה לרבות מנחת סוטה (ב) להגשה: במנחת סוטה כתיב (במדבר ה) והניף את המנחה. מנחת חוטא ומנחת נדבה [אין] טעונין תנופה כדקתני במתני' [ע"ב]: **מנחת חוטא לא הוכשרה לבא.** אלא בעני דכתיב בויקרא בקרבן עולה ויורד (ג) והביאה אל הכהן וקמץ וגו': ורבי שמעון ותנא קמא לא פליגי אלא מר דריש מדא ומר דריש מדא: **וכן הוא אומר.** במנחת סוטה והקריב אותה אל המזבח: **והלא דין הוא.** ולא בעי קרא למנחת סוטה: **מה מנחת חוטא כו' טעונה הגשה.** כדרבינן לעיל מאת (ד) המנחה: מנחת העומר באה שעורין בפרק רבי ישמעאל (לקמן סח.): **ולא הוכשרו לבא קמח.** אלא קולת דמנחת חוטא כתי' עשירית האיפה קולת (ויקרא ה) וכעומר כתיב (שם ב) מגרשה ומשמנה דהא דכתיב בויקרא [שם] וכיון) תקריב מנחת בכורים במנחת העומר כתיב וגרשה היינו קלת ובמנחת סוטה כתיב קמח שעורים (ה): **ת"ל והקריבה.** לרבות מנחת סוטה (ו) הואיל ולא אתא מדינא: **אבל מנחת העומר לא צריכא קרא.** וא"ת לר' יהודה והקריב מאי דריש ביה תרין ומוקי לה להך דרשה דדריש רבי שמעון לקמן [ז] מן והקריב והקריבה להוציא (ח) שתי הלחם ולחם הפנים: **לברר עון.** לידע אם טמאה אם לאו הלכך (לאו) משיבת היא: **ורבי שמעון.** דמצריך קרא למנחת העומר פריך הכי מה להנך שכן מצויין אפי' מאה פעמים בשנה אם אירע הדבר תאמר בעומר דפעם אחת ומו לא: [ח] **והא מצוייה טפי.** דבכל שנה היא: וקפריך תנא **או אינו אומר והבאת.** לא למנחת סוטה ולא לעומר אלא לומר ולרבות שיחיד מתנדב מנחה אחרת שאינו מעניין אלו ה' מנחות האמור בפרשה (ויקרא ב) אלא ומחבת ומרחשת ומאפה שיש בה שתים (ט) דכל הנך חיטין הן כדכתיב (י) אלא ואלא חטין וקאתי והבאת לרבות שיחיד מתנדב מן השעורין יא]: (י)**ומכילין מן השעורין.** מוכח מנחת העומר: (כ"ל ל) **אלה.** יב]) להך דרשה אלא ללמד על יג] העומר (מ): **הרי עלי מנחה.** אמר שמביא כל אלה ממשמן בעל כרחו: **מאלה.** מקצת אלה: **רבי שמעון אומר את המנחה.** (נ)אמרנו לרבות את שאר מנחות כגון של חוטא להגשה יכול שאני מרבה הימנו אף שתי הלחם ולחם הפנים: **מאלה.** משמע מיעוטא כלומר אין טעון הגשה אלא הדומה לאלו: **והא אפיקתיה.** לרבות מנחת סוטה: **והקריב.** מצי למכתב וכתיב (נ) (ס) והקריבה: ממעטה מנחת נסכים דמשמע מיעוט אותה דאיירי בה ולא אחרת כגון של חוטא (יד) ונסיס הבאות בגלל עצמן ודומות לה' מנחות שבפרשה (טו): **והא מבעי לגופיה.** שיהיו מנחות האלו טעונות הגשה: מרבה

ב) (קדושין כט. וש"נ), ג) כ"ל הפיכא אלא הוכשרו לבוא בעני כבעשיר לא שייכא הכא, ד) ש"ס מ"ז, ד) [לעיל מז:], ה) [ויקרא ה], ו) [כ"ל ואם], ז) [במדבר ה], ח) כ"ל סוטה הס"ד ומה"כ מה"ד והבאת לרבות מנחת סוטה הואיל ולא אתא מדינא אבל כו' תריך דמוקי בפ"ק, ט) [כ"ל מנחת נסכים], י) ומביא מנחה מן השעורין מוכח מנחת העומר הס"ד אמה"כ מה"ד אי אינו אומר אלא להך דרשה אלא ללמד על העומר אי מנחת סוטה, יא) כ"ל אלאמר הרי אלה, יב) כ"ל מ"ל אלה ואיכא למימר והבאת להך דרשה אלא ללמד על העומר אי מנחת סוטה, יג) כ"ל אלאמר הרי והד"א, יד) המנחה בעני אלאמרנו לרבות את שאר מנחות שלו אמרנו לרבות הס"ד. ט"ק, טו) הקריבה ממעטה הס"ד. ט"ק, טז) מבאן שייך לדף פא., יז) ומדינא ליף אפיקתא. ט"ק, יח) ט"ק, יט) ומ' תוס' לעיל יח: ד"ה ור"ש, כ) ד"ה לרבות,

---

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקָצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן:

ויקרא כג י

2. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקְּנָאֹת וְהֵנִיף אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:

במדבר ה כה

3. וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא יִצֹק עָלָיו שָׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הוּא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן:

במדבר ה טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מנחת סוטה וכו' להגשה הס"ד ומה"כ מ"ה שכן טעונה תנופה ומה"ק ממנחת סוטה: (ב) ד"ה מה מנחת וכו' המנחה הס"ד ומה"כ מ"ה לא הוכשרו לבוא קמח מנחת העומר וכו' ויקרא ומה"ק תקריב: (ג) ד"ה והקריבה ממעטת כ"ל קודם ד"ה והא אפיקתיה:

רבינו גרשום

אף מנחת חוטא שהיא חובה טעונה הגשה: מנחת סוטה תוכיח שטעונה הגשה ותנופה כדאמרי' במתני' ואין בה שמן ולבונה. מנחת חוטא לא הוכשרה לבוא בעשיר כבעני דעשיר חוטא מביא פר בהמה ועני מנחה: מה להצד השוה שכן לא הוכשרו לבא קמח שמנחת חוטא באה סולת נקיה מנחת העומר אע"ג דשעורים היה י"ג פעמים היה מנופה עד שהיה סולת נקיה מנחת [סוטה] באה לברר עון אם זינתה אם לא תאמר במנחת העומר שאינה באה על עון: מנחת חוטא תוכיח שאינה לברר עון: שכן מצויין כמה פעמים בשנה סוטה וחוטא: אדרבה מנחת העומר מצויה שפ. דלא סגיא דלא הויא פעם אחת בשנה: או אינו אומר והבאת לר' יהודה קאמר דדריש והבאת שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה חמש מנחות שבענין ומכין אחד כלומר מן השעורין לרבות שאר מנחות להגשה כגון

מרבה אני שאר מנחות שבאות בגלל עצמן ומוציא אני מנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה והלא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח באות בגלל עצמן יכול יהו טעונות הגשה ת"ל והגישה [6] האי מיבעי ליה לגופה שטעונה הגשה מן והגיש והגישה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים והרים יכול בכלי ת"ל [1] והרים ממנו בקומצו [2] מה הרמה האמור כאן בקומצו: **מתני'** אלו טעונות תנופה ואין טעונות הגשה [A]לוג שמן של מצורע ואשמו [B]והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב [C]ואימורי שלמי יחיד והזה ושוק שלהן אחד אנשים ואחד [D]נשים בישראל ולא באחרים [E]שתי הלחם ושני כבשי עצרת [F]כיצד הוא עושה נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה מוליך ומביא מעלה ומוריד שנאמר [2]אשר הונף ואשר הורם [1]תנופה היתה במזרח [1]והגשה במערב [H]תנופות קודמות להגשות [G]מנחת העומר [I]ומנחת קנאות טעונות הגשה ותנופה לחם הפנים [J]ומנחת נסכים אין טעונות לא הגשה ולא תנופה ר"ש אומר ג' מינין טעונין ג' מצות שתים בכל אחת ואחת [K] ושלישית אין בהן ואלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי שלמי ציבור ואשם מצורע [L]זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים [M]ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים [N]זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין [O][ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון [P]סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט: **גמ'** ת"ר [3] והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין [Q]שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא ת"ל והקריב אותו לאשם [R]והניף יכול יניף ויחזיר ויניף ת"ל תנופה ולא תנופות [3]לפני ה' במזרח והא אמר [7]לפני ה' יכול במערב אמרי ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה: והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב: מאי רבי אליעזר בן יעקב [S]דתניא [4]ולקח הכהן [T] [U]לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי טעמא דראב"י [V]גמר יד יד משלמים כתיב הכא ולקח הכהן הטנא מידך וכתיב התם [5]ידיו תביאנה מה

ובאות בגלל עצמן. הוא לא צריך להאי טעמא דמטעמא דיש מהן להכהנים מימעטא מנחת נסכים כמו מנחת כהנים דסולן למזבח ואין מהן להכהנים ולא נקטיה אלא משום דנקטיה ברישא דממעטו זה אחר זה: **ומנחת** כהנים ומנחת כהן משיח. שאין מהן להכהנים במתניתין פירשתי הא דתלי טעמא לפי שאין בהן קמיצה: **ה"מ** מנחה דאיקרי חטאת וחטאת [6] טעונה יסוד בו'. בזבחים בפרק קדשי קדשים (דף סג:) אמרינן חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת טעונה לפון אף מנחה טעונה לפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית אף חטאת בקרן מערבית דרומית ופירש שם בקונטרס דלותה גירסא משובשת [8] דלא חטאת העוף טעונה לפון למליקה דקאמר לעיל לאותן בצפון ולא בן עוף טעון לפון ולא מנחה לקמיצה טעונה לפון וא"ת מנחת חוטא חלוקה מן השאר [9] ולחטאת בהמה מקיש לה הוה לאיתוי אמתני' [7] דקתני התם לעיל הנמצות נקמצות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד [7] אפשר חטאת העוף הבאה בדלות תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית מנחה הבאה תחת חטאת העוף תטעון לפון ועוד קשה דבפרק איזהו מקומן (שם מט:) מוכח דחטאת [8] העוף טעונה לפון מעולה הוי היקש אם כן היכי אתיא מנחה והדר יליף מחטאת וכי דבר למד בהיקש מחוז ומלמד בהיקש ופירש שם בקונטרס דנראה לו דגרסינן מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וקשה לפירושו דולאי מעיקרא אמרי' לעיל בפ"ק דמכילתין (דף ד.) בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אלא מנחת קנאות כו' אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולות בשלא לשמן מגלן חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא היא מי נמי כתיב בה היא וה"ר מייס גרים מה חטאת [9] טעונה יסוד דכתיב (ויקרא ה) והנשאר בדם ימלה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד לאפוקי קרן דרומית מזרחית דמוכח הכא דמדאיקרי חטאת נפקא לה"מ דשאר מנחות מגלן וכי תימא מדאיתקוש כל המנחות לחטאת ואשם בפ' לו אם להכן וילפינן משירי הדם שטעונין יסוד אם כן היכי אתיא מנחה והדר יליף מחטאת ואשם בפ' לו אם להכן וילפינן משירי הדם שטעונין יסוד אם כן מנחת חוטא [9] טעונה יסוד דכתיב בה היא הא דדבר הלמד בהיקש מיבעיא לן מי חוזר ומלמד בג"ש מי לא אלא גוויי מילתא בעלמא: **אבל הכא לפני ה' קרינא ביה.** תימה דבזבחים פרק קדשי קדשים (דף נח. ושם) וביומא בפרק טרף בקלפי (דף מה:) גבי גחלים של יום הכפורים משמע דלא מיקרי לפני ה' אלא במערב וכן גבי נר מערבי בפ' שתי הלחם (לקמן נח:) והכא גבי תנופה אמר לפני ה' במזרח וכן גבי דשחיטה כתיב (ויקרא א) לפני ה' ושרי בכל מקום בעזרה ויש לומר דשחיטה ותנופה לוג ואשם כתיב (שם יד) לפני ה' למעוטי בחוץ דתנופת

מה

[A] מרבה אני שאר מנחות. שהרי דומות לחלה: **שיש מהן כו' ויש מהן להכהנים.** שהיריס[1]). והריס באותה פרשה כתיב[2]) והריס הכהן מן המנחה וגו': **יכול בכלי ת"ל.** במקום אחר (ויקרא ו) והריס ממנו בקומצו ויליף הרמה הרמה לג"ש: **מתני' לוג ואשם למצורע[3]).** כתיב בהו (שם יד) והניף אותם: **והבכורים כדברי ר' אליעזר בן יעקב.** דשמעי' ליה בעלמא (סוכה דף מז:) לאמר בכורים טעונין תנופה: **ואימורי שלמי יחיד והזה ושוק.** כתיב בהו שוק התרומה והזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה וגו' (ויקרא י): **אחד שלמי צבור ואחד שלמי נשיא בישראל ולא באחרים.** מפרש בגמר' [ע"כ] [4]: **שתי הלחם וכבשי עצרת.** כתיב בהו[5]) והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה וגו'[6]). שנאמר במלואים (שמות כט) אשר הוף ואשר הורם ולעיל מייתי כתיב והנפת אותם תנופה כל הני תנופות לומר שמוליך ומביא ומעלה ומוריד. ל"א [6]) מהוקף והורם דמלואים יליפי לשאר תנופות: **במזרח.** כלומר אפי' במזרחו של מזבח יכול להניף וכ"ש במערבו דקרוב יותר להיכל: **התנופות קודמות להגשות.** תחילה מניף ואח"כ מגיש ובמנחת העומר ומנחת קנאות שיש בהן תנופה והגשה ומנין שהתנופה קודם דכתיב במנחת סוטה והניף את המנחה לפני ה' והדר והקריב אותה אל המזבח (במדבר ה): **מנחת העומר וקנאות.** כתיב בהו תנופה[6]) ועיל [ס:] יליפינן להו הגשה: **שלשה מינין.** שלמי יחיד ושלמי ציבור דהן כבשי עצרת ואשם מצורע טעונין בין שלשתן שלשה מצות [1]: **שתים.** מצות משלשה יש בכל מין ומין והשלישי אין בהם לאין בכל מין אלא שתים: **שלמי יחיד.** כתיב בהו סמיכה בויקרא [ג][3]) ותנופה שחוטין [כתיב בפ' לו][4]) בחזה ושוק שלהן [1] [5]: [**שלמי צבור.** טעונין תנופה חיים בפרשת אמור[6]) ושחוטין] דגמרי' להי[7]) משלמי יחיד אבל סמיכה לא כדמפרש בגמרא [סב:]: **אשם מצורע.** כתיב ביה תנופה חיים דכתיב והניף אותם בזאת תהיה תורת [ויקרא ה] וסמיכה גמרינן לכל קרבנות היחיד [7] בפרק שני מדות (לקמן נא.) אבל לא תנופה שחוט דלמפרש בגמר' [סב:]: **גמ' והניף אותם.** אלוג ואשם כתיב: **ה"ל והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף.** דמשמע והניף אלוג לחודיה קאי: **יכול יניף.** שמיהו כאחד ויחזור ויניף כל אחד לעצמו לקיים מה שנאמר ואת לוג השמן והניף: **ת"ל תנופה.** לדרשא דהוי ליה למכתב והניף אותם: **לפני ה' במזרח.** כלומר אפילו במזרח קרינן ביה לפני ה': **אמרת.** בהקומץ רבה (לעיל יט.) גבי הגשה דמנחה לפני ה' דהייתו במערב: **ה"מ מנחה דאיקרי חטאת.** (ויקרא ו) קדש קדשים היא לחטאת: **וחטאת טעונה יסוד.** דכתיב בה (שם) ואת כל הדם ישפוך אל יסוד וגו': **וקרן מזרחית דרומית לא הוה ליה יסוד.** דלאמרינן במס' מדות (דף לה:) היסוד היה מהלך על פני כל הלפון ועל פני כל המערב אוכל בדרום אמה אחת דהייתו קרן מערבית דרומית דה"ל יסוד ובמזרח אמה אחת דהייתו לקרן לפונית מזרחית ונמצא שלא היה היסוד לכל רוח מזרחית אלא אמה אחת לצד קרן מזרחית לפונית ולרוח דרומית נמי אין יסוד אלא אמה אחת לצד מערבי ונמצא שאין יסוד לקרן מזרחית דרומית ומנחה לא סגי דלא מיקריב ליה בדרום דכתיב אל פני המזבח [ויקרא ו] בדרום כלאמר בהקומץ [רבה] (לעיל יט:) הלכך על כרחך בעינן מערבית דרומית מערב משום יסוד ודרום משום אל פני דהייתו דרום שבו הכבש:

[B] אשמו. פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה ה"ב:

[C] ב מיי' פ"ד מהלכות ביכורים הלכה ח:

[D] ח מיי' פ"ט מהלכות מעילה הלכה טז:

[E] ט מיי' שם הלכה טז:

[F] ע ה מיי' פ"ח מהל' ממרים ומוספין הל' יא:

[G] עא ו מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' ו ופ"ח מהל' ממרים ומוספין הלכה יא:

[H] עב ז מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה ו:

[I] עג ח מיי' שם פ"ט הלכה טז:

[J] עד ט מיי' פ"ז מהלכות ממרים ומוספין הלכה יב:

[K] עה י מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה טז:

[L] עו כ מיי' פ"ב שם הלכה ח:

[M] עז ל מיי' פ"ג שם הלכה ו:

[N] עח מ מיי' פ"ט שם הלכה ו:

[O] עט נ מיי' פ"ח מהלכות ממרים ומוספין הלכה יא:

[P] פ ס מיי' פ"ג מהלכות מעשה הקרבן הלכה י:

[Q] פא ע מיי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה כ:

[R] פב פ מיי' שם ופ"ח מהל' ממרים ומוספין הלכה יא

[S] עי' כ"מ:

[T] צ [מיי' פ"ג מהלכות בכורים הלכה יב]

תורה אור השלם

1. וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקֹמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיְיָ׃
ויקרא ו ח

2. וְקִדַּשְׁתָּ אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שוֹק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוּנַף וַאֲשֶׁר הוּרַם מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר לְבָנָיו׃
שמות כט כז

3. וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לָאָשָׁם וְאֶת לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ׃
ויקרא יד יב

4. וְלָקַח הַכֹּהֵן הַשֵּׁנִי מִדָּמָהּ וְהִנִּיחוֹ לְפְנֵי מִזְבַּח יְיָ אֱלֹקָיִךְ׃
דברים כו ד

5. יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יְיָ אֶת הַחֵלֶב עַל הַחָזֶה יְבִיאֻנוּ אֶת הַחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ׃
ויקרא ז ל

שיטה מקובצת

א) והגישה והא אפיקתיה מן כו' ותיבות האי מיבעי ליה לגופיה שטעונה הגשה נמחק: ב) מחיבות הא הרמה עד מתני' בס"א אינו: ג) וא' השלישית: ד) תיבות והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן נמחק: ה) הכהן הטנא מידך והניחו: ו) מצות סמיכה תנופה חיים תנופה שחוטין: ז) שלהן. בצו את אהרן שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים והניף אותם הכהן דהיינו חיים ותנופה שחוטין דגמרי': ח) טעונה יסוד. פרש"י דכתיב קודש קדשים היא כחטאת כו' [ולא נחירא] דאין זו סברא למילף מנחה משורים דחטאת דאינו עיקר לכך פירש הרב ר' חיים מנחה איקרי חטאת דכתיב במנחת חוטא חטאת היא מה חטאת טעונה יסוד חטאת העוף דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח וסברא היא למילף מחטאת העוף שהרי מנחת חוטא הוא בדלי דלות במקום חטאת העוף ומהאי טעמא מיתרצא גירסא זו בזבחים. תוס' מהר"ש: ט) תיבת העוף נמחק: י) חטאת העוף: יא) במנחת חוטא:

מסורת הש"ס

[1]) סוכה לז:, ב) ל"ק, ג) [גר' רש"י לשאם ואת לג השמן], ד) [זבחים סב: לעיל יט: סוכה יד:]. ה) סוכה מז: מכות יח:, ו) קדושין לו: סוטה יט., ז) הריסים הס"ד. ל"ק, ח) [ויקרא כז], ט) ל"ל שלו מלורע, י) [ויקרא כב], כ) וגו' הס"ד. ל"ק, ל) [מנחת העומר ויקרא כב. מנחת קנאות במדבר ה:], מ) [ויקרא ז], נ) שלהן הס"ד אח"כ ד"ה זבחי שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים והניף הכהן אותם ושוק שלהן דגמרינן לה. ל"ק, ס) [שם כב], ע) [לקמן סב.], פ) דהא תנופת העוף לא טעונה לפון. ל"ק, צ) מנחות ולמעוטא כו' לאימוי במתני'. ל"ק, ק) [בכ"י שם: ליה לאימתני'], ר) [שם: ועוד היכן],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שתי הלחם וכו' ל"ל ילפינן מהוקף והורם ומ"מלואים: (ב) ד"ה שלמי יחיד וכו' בויקרא הס"ד ואח"כ מ"ה ותנופה וכ"ג זה פירש"י על שלמי ציבור וק"ל:

מוסף רש"י

שתי הלחם ושני כבשי עצרת כיצד הוא עושה. אותם שהוא צריך להניפם יחד חייס כדמתיא (ויקרא כג) והניף הכהן אותם על לחם וגו' על שני כבשים וגו' הכבשים חייס ומניח שתי הלחם על שני הכבשים כלומרש על לחם הבכורים מנופה על שני כבשים, ואע"ג דריש קרא משמע אותם על לחם ילפינן לה בגמרות מנחם המלואים דלחם למעלה הוניף. הייט מוליך ומביא הורם. מעלה, ואין עליה בלא הורמה והאי קרא לאו בכבשי עצרת כתיב אלא במלואים ומיהו כל מנופות ילפינן מינה (סוכה לז:). **לפני ד'.** הקרב אותה בני אהרן לפני ד' הייט שמגיעה למזבח (זבחים סג:). **יכול במערב.** בקיר מערבי של מזבח דהייט לפני ד' כנגד פתח היכל דהיכל במערב (לעיל יט:). **וכתיב התם ידיו תביאנה.** בבעלים דשלמים כתיב בני תנופה דכתיב בפיסיה להניף אותו תנופה וגו' (סוכה מז:).

רבינו גרשום

והרים. הכהן מן המנחה את אזכרתה יכול בכלי ת"ל בצו את אהרן והרים ממנו בקומצו אף כאן בקומצו: והניף אותם תנופה לכבש האשם ולוג השמן יכול הואיל וכתיב אותו וכתיב אותם שניף בתחלה זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וחחזר וניף שניהן כאחת ת"ל תנופה ולא תנופות: והאמרת לפני ה' במערב כדאמרן בהקומץ והקריב אותה בני אהרן לפני ה' במערב: דאיקרי חטאת. דכתיב קדש קדשים היא כחטאת וכאשם: וקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד כדתניא היסוד היה הולך על פני כל הצפון כולו ועל פני כל המערב כולו ואוכל בדרום אמה ובמזרח אמה ומשום הכי מגישה בקרן מערבית דרומית דהוה ליה יסוד אלא הכא לפני ה' קרינא ביה והיינו נמי מזרח ועוד במקום שרשאין בעלים לבוא ולהניף דהיינו במזרח: